

ผลของการดำเนินงานการจัดการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี Result of internal control management Lopburi Provincial Public Health Office

(Received: March 23,2023 ; Revised: March 26,2023 ; Accepted: March 29,2023)

อารุณ พุ่มโพธิ์ทอง¹
Arun Pumpothong¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานการณ์การควบคุมภายใน แนวทางการจัดการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี มีระยะเวลาในการศึกษา ระหว่างเดือนตุลาคม 2564 ถึง เดือนกันยายน 2565 รวม 12 เดือน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน ระดับอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี จำนวน 132 คน เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ F-test ด้วย เทคนิค Multi way ANOVA

ผลการศึกษา พบว่า ความเข้าใจในการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายในตามองค์ประกอบ ของการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้าน สภาพแวดล้อมการควบคุม อยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการประเมิน องค์ประกอบของการควบคุมภายในตามองค์ประกอบของการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ลพบุรี ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การจัดการควบคุมภายใน การควบคุมภายใน

ABSTRACT

This research was action research aimed to to study the situation of internal control Guidelines for internal control management Lopburi Provincial Public Health Office There is a period of study Between October 2021 to September 2022, total 12 months. Sample size were 132 people involved in internal control at the district level, Lopburi Provincial Public Health Office. Data were collected from questionnaires. data analysis by Qualitative data analysis, including content analysis. and quantitative data analysis, including frequency distribution, percentage, mean and standard deviation, and F-test by Multi way ANOVA technique.

The results of the study showed that the understanding of evaluating the components of internal control according to the components of internal control Lopburi Provincial Public Health Office Overall and each aspect was at a high level, except for the control environment. at the highest level. And when comparing the understanding of evaluating the elements of internal control according to the elements of internal control Lopburi Provincial Public Health Office between different personal factors found no difference

Keywords: internal control management, internal control

¹ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2562 มาตรา 62 วรรคสาม บัญญัติให้รัฐต้องรักษา วินัยการเงินการคลังเพื่อให้ฐานะการเงินการคลังมี เสถียรภาพมั่นคงและยั่งยืน โดยกฎหมายว่าด้วย วินัยการเงินการคลัง ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับ กรอบการดำเนิน การการคลัง งบประมาณ วินัย รายได้ รายจ่ายทั้งเงินงบประมาณและเงินนอก งบประมาณ การรับทรัพย์สิน เงินคงคลังและหนี้ สาธารณะ ดังนั้น จึงได้กำหนดพระราชบัญญัติวินัย การการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 79 ให้ หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การ ควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุม ภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 เพื่อใช้ เป็นกรอบแนวทางในการกำหนดประเมินและ ปรับปรุงระบบการควบคุมภายในของหน่วยงาน ของรัฐ อันจะทำให้การดำเนินงานตามภารกิจมี ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ประหยัด ช่วยป้องกัน หรือลดความเสี่ยงจากการผิดพลาด ความเสียหาย ความสิ้นเปลือง ความสูญเปล่าของการใช้ทรัพย์สิน การกระทำอันเป็นการทุจริต ตลอดจนมีการกำกับ ดูแลที่ดี^{1,2}

การควบคุมภายใน เป็น กระบวนการที่ ผู้บริหารและบุคลากรขององค์กรจัดให้มีขึ้น เพื่อ สร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า การ ดำเนินงานขององค์กรจะบรรลุผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามคำจำกัดความของ การควบคุมภายใน ได้กล่าวถึงเรื่องวัตถุประสงค์ ของการดำเนินงานซึ่งอาจจำแนกวัตถุประสงค์ของ การดำเนินงาน เป็น 3 ประเภท คือ 1) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน คือ วัตถุประสงค์พื้นฐานของการดำเนินงานในทุก องค์กร โดยมุ่งเน้นที่กระบวนการปฏิบัติงานที่มี คุณภาพ และเอื้ออำนวยให้การดำเนินงานเป็นไป ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในขณะเดียวกัน ผลที่

ได้รับจากกระบวนการนั้นต้องคุ้มค่ากับต้นทุนที่ใช้ ไป จึงจะทำให้เกิดความมีประสิทธิภาพ 2) ความ น่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน คือ การจัดให้มี ข้อมูลและรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง เพียงพอ และเชื่อถือได้ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริหาร บุคลากรในองค์กร และบุคคลภายนอกในการนำ ข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ ในเรื่องต่างๆ 3) การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง คือ การมุ่งเน้นให้กระบวนการ ปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เงื่อนไขตามสัญญา ข้อตกลง นโยบาย และ แนวทางการปฏิบัติงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง³ การจัด วางระบบการควบคุมภายใน ผู้บริหารควรเลือกใช้ ให้เหมาะสมกับลักษณะ ขนาดของหน่วยงานใน ความรับผิดชอบ อย่างไรก็ตามเนื่องจากหน่วยงาน ภาครัฐต่างๆ ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่มีการควบคุม ภายในอยู่แล้ว การกำหนดหรือออกแบบการ ควบคุม โดยทั่วไปจะใช้วิธีปรับปรุงการควบคุมที่มี อยู่แล้วการออกแบบการควบคุมเริ่มจากการทำ ความเข้าใจกับภารกิจ วัตถุประสงค์ระดับหน่วยรับ ตรวจสอบและระดับกิจกรรม มาตรฐานการควบคุม ภายใน กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน หลังจากนั้นจึงสอบทานสภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง และออกแบบการควบคุม เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ เหมาะสมหรือที่ยอมรับได้^{3,4,5}

จากการศึกษาแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการ ควบคุมภายในของสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดลพบุรี สามารถสรุปผลการศึกษิตตาม องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการเงินและ บัญชีทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้าน สภาพแวดล้อมการควบคุม พบว่าส่วนใหญ่มี ความเห็นว่าสถานที่ทำงานไม่ควรอยู่ร่วมกับ หน่วยงานอื่น และควรมีสถานที่ในการจัดเก็บ เอกสารเป็นสัดส่วน ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศ ในการทำงาน เพื่อให้พนักงานเกิดทัศนคติที่ดีต่อ

การควบคุมภายใน 2) ด้านการประเมินความเสี่ยง พบว่าควรมีการ จัดทำระบบตรวจสอบภายใน เพื่อหาข้อมูลและแก้ไขข้อบกพร่อง และให้ความสำคัญต่องานทุกประเภท 3) ด้านกิจกรรม การควบคุม ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ พนักงานและลูกจ้าง เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบใน งานที่เกี่ยวข้อง หาวิธีการ มาตรการ แนวทางแก้ไข ข้อบกพร่องร่วมกัน 4) ด้านระบบสารสนเทศและการสื่อสาร ควรมีการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการ จัดเก็บข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลที่ควรให้ ประชาชนรับรู้ทางอินเทอร์เน็ต 5) ด้านการติดตาม และ ประเมินผล ควรมีการตรวจสอบกับ ผู้บังคับบัญชา และมีการตรวจทานกับผู้ทำงานใน ตำแหน่งหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกัน ติดตามและ ประเมินผล⁶

ดังนั้นผู้ศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาศึกษาแนวทางการจัดการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ทราบถึง ผลการประเมินการควบคุมภายในที่มีอยู่ นำมา พัฒนาระบบการควบคุมภายใน เพื่อให้เกิดระบบ การควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานการจัดการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ผลการดำเนินงานการจัดการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีจันทบุรี เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ดำเนินการศึกษา ระหว่างวันที่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน ระดับอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี จำนวน 132 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่ การจัดการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีจันทบุรี ประกอบด้วย การวิเคราะห์สถานการณ์ควบคุมภายใน การกำหนดแนวทางในการจัดการร่วมกัน การติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และการถอดบทเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความเข้าใจในการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน เป็นแบบ Rating scale 5 ระดับ มีเกณฑ์ในการแปลผลคะแนน ดังนี้⁷

คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
4.21 – 5.00	มีความเข้าใจมากที่สุด
3.41 – 4.20	มีความเข้าใจมาก
2.61 – 3.40	มีความเข้าใจปานกลาง
1.81 – 2.60	มีความเข้าใจน้อย
1.00 – 1.80	มีความเข้าใจน้อยที่สุด

การตรวจคุณภาพเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตรวจสอบเพื่อทดสอบความตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบและแก้ไข 3 ท่าน (IOC) แล้วปรับแก้ ข้อที่ใช้คำผิดและข้อที่ไม่เหมาะสม ทั้งในด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีเนื้อหาและข้อความที่ชัดเจน นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จและแก้ไขความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดลองคุณภาพของเครื่องมือ (Try Out) โดยการนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อ

ทดสอบความเข้าใจในการทำแบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach method) ⁸ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .907

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานการจัดการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ์ โดยการศึกษาสถานการณ์การควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ตามภารกิจตามกฎหมายที่จัดตั้งหน่วยงานของรัฐ หรือภารกิจตามแผนการดำเนินการ หรือภารกิจอื่นๆ ที่สำคัญของหน่วยงานของรัฐ

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดแนวทางในการจัดการร่วมกัน ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แล้วสรุปประเด็น นำเสนอต่อคณะทำงาน เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการจัดการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ตามภารกิจตามกฎหมายที่จัดตั้งหน่วยงานของรัฐ หรือภารกิจตามแผนการดำเนินการ หรือภารกิจ อื่นๆ ที่สำคัญของหน่วยงานของรัฐ

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบการดำเนินงานการจัดการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ไปใช้

ขั้นตอนที่ 4 การติดตามประเมินผลและถอดบทเรียน การดำเนินงานการจัดการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ตามองค์ประกอบของการควบคุมภายใน และความเข้าใจในการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายในตามองค์ประกอบของการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี

ภายหลังการดำเนินการวิจัยครบทั้ง 4 ขั้นตอนแล้ว ผู้วิจัยวางแผนในการปรับปรุงแก้ไข (Re - planning) โดยใช้การอภิปรายร่วมกับกลุ่มเพื่อวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และปัจจัยสู่ความสำเร็จ ขั้นตอนนี้หากกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถปฏิบัติตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้ ไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมาย ผู้วิจัยจะร่วมพิจารณาปรึกษากับกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล พิจารณาเหตุและแก้ไข ปัญหา เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ในการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวทางการจัดการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ได้สรุปสถานการณ์การควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ตามภารกิจตามกฎหมายที่จัดตั้งหน่วยงานของรัฐ หรือภารกิจตามแผนการดำเนินการ หรือภารกิจอื่นๆ ที่สำคัญของหน่วยงานของรัฐ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติอนุมานในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการเปรียบเทียบความเข้าใจในการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายในตามองค์ประกอบของการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน F-test ด้วยเทคนิค Multi way ANOVA

ผลการวิจัย

1. สถานการณ์และแนวทางการจัดการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ได้สรุปสถานการณ์การควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ตามภารกิจตามกฎหมายที่จัดตั้งหน่วยงานของรัฐ หรือภารกิจตามแผนการ

ดำเนินการ หรือภารกิจอื่นๆ ที่สำคัญของ
หน่วยงานของรัฐ

2. ผลการดำเนินงานการจัดการควบคุม
ภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี ตาม
องค์ประกอบของการควบคุมภายใน ได้แก่
สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง

กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร
และกิจกรรมการติดตามผล

3. ความเข้าใจในการประเมินองค์ประกอบ
ของการควบคุมภายในตามองค์ประกอบของการ
ควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
ลพบุรี

ตารางที่ 1 ระดับความเข้าใจในการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายในตามองค์ประกอบ
ของการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี (n = 132)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	4.33	0.70	มากที่สุด
ด้านการประเมินความเสี่ยง	4.04	0.85	มาก
ด้านกิจกรรมการควบคุม	3.95	0.65	มาก
ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	3.95	0.73	มาก
ด้านกิจกรรมการติดตามผล	3.94	0.72	มาก
รวม	4.04	0.57	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความเข้าใจใน
การประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน
ตามองค์ประกอบของการควบคุมภายใน
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี พบว่า โดยรวม
และรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้าน
สภาพแวดล้อมการควบคุม อยู่ในระดับมากที่สุด

4. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการ
ประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายในตาม
องค์ประกอบของการควบคุมภายใน สำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดลพบุรี ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล
ที่ต่างกัน

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความเข้าใจในการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายในตามองค์ประกอบ
ของการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน
(F-test ด้วยเทคนิค Multi way ANOVA)

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	p-value
เพศ	.671	1	.671	2.011	.160
อายุ	.641	1	.641	1.921	.169
ตำแหน่ง	1.208	5	.242	.724	.608
ระดับการศึกษา	.131	1	.131	.392	.533

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความเข้าใจ
ในการประเมินองค์ประกอบของการควบคุม
ภายในตามองค์ประกอบของการควบคุมภายใน

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี ระหว่างปัจจัย
ส่วนบุคคลที่ต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า ความเข้าใจในการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายในตามองค์ประกอบของการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้าน สภาพแวดล้อม การควบคุม อยู่ในระดับมากที่สุด สิริธิดา ชมารสว่าง และกฤตพา กฤตพา (2563)⁹ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการควบคุมภายในตามแนวคิด COSO กับ การปฏิบัติงานด้านการเงิน และบัญชีของโรงพยาบาลชุมชนในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า โดยภาพรวมโรงพยาบาลชุมชนในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ มีการควบคุมภายในอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 โดยมีการควบคุมภายในด้านการประเมินความเสี่ยงที่สูงที่สุด รองลงมา มีการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อม การควบคุมด้านกิจกรรมการควบคุมด้านการติดตามประเมินผล และมีการควบคุมภายในด้านการติดตามและประเมินผลต่ำที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากการได้มีการศึกษาสถานการณ์และกำหนดแนวทางการจัดการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี ได้สรุปสถานการณ์การควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี ตามภารกิจตามกฎหมายที่จัดตั้งหน่วยงานของรัฐ หรือภารกิจตามแผนการดำเนินการ หรือภารกิจอื่นๆ ที่สำคัญของหน่วยงานของรัฐ ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับการศึกษาของ สรัญญา ทั้งสุข (2561)¹⁰ ได้ศึกษาการประเมินผลการควบคุมภายในและแนวทางการพัฒนาระบบการควบคุมภายในของเทศบาลในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่า แนวทางการพัฒนาระบบการควบคุมภายในของเทศบาล ได้แก่ ฝ่ายบริหารควรออกแบบโครงสร้างระบบควบคุมภายในให้สอดคล้องและเหมาะสมกับภารกิจของแต่ละส่วนงาน การสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในของหน่วยงาน เช่น การกำหนดจริยธรรมของการทำงาน ความซื่อสัตย์ ความไวใจได้ ความโปร่งใส การ

กำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมตามหลักธรรมาภิบาล และการประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง เป็นลายลักษณ์อักษร จากการดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายในตามองค์ประกอบของการควบคุมภายในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี มีความเข้าใจในการจัดการควบคุมภายใน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรีเท่ากัน สอดคล้องกันกับการศึกษาของจันทนา อยู่อ้อม (2557)¹¹ ศึกษาการพัฒนาระบบการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการศึกษาพบว่าปัญหากระบวนการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรดิตถ์ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามประเมินผลในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาระบบการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรดิตถ์ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมควรมีเอกสารกำหนดคุณลักษณะเฉพาะตำแหน่ง (Job Description) ซึ่งระบุลักษณะงานของบุคลากรทุกตำแหน่งหน้าที่ ด้านการประเมินความเสี่ยง ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานให้เกิดความชำนาญในงาน โดยการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับระบบควบคุมภายใน ด้านกิจกรรมการควบคุมควรจัดให้มีการดูแลทรัพย์สินอย่างเคร่งครัดและปรับปรุงทะเบียนทรัพย์สินให้ถูกต้อง ด้านสารสนเทศและการสื่อสารควรให้การสนับสนุนและร่วมมือในการกำหนดแนวทางการทำงานร่วมกันให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการติดตามผลเกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในอย่างต่อเนื่อง ด้านการติดตามประเมินผลควรจัดทำคู่มือการใช้

งานให้ชัดเจนและสนับสนุนงบประมาณในการจัดหางบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูง และสอดคล้องกับการศึกษาของ ท้าววรรณ ไชยพรม และคณะ (2561)¹² ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานควบคุมภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการดำเนินงานควบคุมภายในของโรงเรียนมี 4 องค์ประกอบ คือ 1) การประชุมวางแผนการดำเนินงานควบคุมภายใน 2) การออกแบบระบบควบคุมภายใน 3) การใช้ระบบควบคุมภายใน และ 4) การประเมินผลและจัดทำรายงานการควบคุมภายใน ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ พบว่ามีความเหมาะสมในภาพรวมที่ระดับมากที่สุด (เฉลี่ย) = 4.65 ผลการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการดำเนินงานควบคุมภายใน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) รายละเอียดของรูปแบบ 4) วิธีการใช้รูปแบบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัยนี้

1. ในการดำเนินการจัดการควบคุมภายในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด การให้ความสำคัญในเรื่องของการวางแผน ระเบียบ ข้อบังคับ ในการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลขององค์กรการกำหนดเกณฑ์ระดับความเสี่ยงอย่างชัดเจน เพื่อมีการจัดเกณฑ์การ

ดำเนินการความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสมการจัดหมวดหมู่สามารถตรวจสอบระบบการเก็บเอกสารได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว เพื่อให้สะดวกในการค้นหาเอกสารการสื่อสารทำความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับนโยบายและระเบียบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินการเป็นแนวทางเดียวกัน

2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดวางระบบการควบคุมภายใน ได้แก่ บุคลากรในองค์กรยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ และความสำคัญของระบบควบคุมภายใน ผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดวางระบบการควบคุมภายในอย่างจริงจัง และการขาดคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่และผู้บริหาร

3. ผู้บริหารทุกระดับควรทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการควบคุมภายใน ควรจัดประชุมหารือร่วมกับผู้บริหารทุกส่วนงานในการระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยง เพื่อให้การพิจารณาความเสี่ยงครอบคลุมการดำเนินงานด้านต่าง ๆ มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและกำกับให้มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และรายงานให้ผู้บริหารทราบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการจัดทำระบบติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และมีการวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมของผู้นำขององค์กรเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงในการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้สถานการณ์ที่เป็นจริง และสอดคล้องกับบทบาทภารกิจได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

1. กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง. (2562). คู่มือการควบคุมภายใน 2562. คู่มือการควบคุมภายใน 2562 สำนักงานปลัดกระทรวงการคลังและสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง
2. กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง. (2562) มาตรฐานการบริหารความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ. กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง.
3. สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน. (2552). แนวทาง: การจัดวางระบบการควบคุมภายในและการประเมินผลการควบคุมภายใน http://cste.sut.ac.th/2014/wp-content/files/____.pdf

4. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน.(2551). แนวทาง: การจัดวางระบบการควบคุมภายในและการประเมินผล
การควบคุมภายใน. กรุงเทพฯ: สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน
5. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน.(2548). คำแนะนำ:การจัดทำรายงานการควบคุมภายในตามระเบียบ
คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ.2544.กรุงเทพฯ
- 6.สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี. (2561). แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมภายในของสำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดลพบุรี. (เอกสารอัดสำเนา)
7. Best, John W.(1981). Research in Education. 4 th ed. New Jersey: Prentice-Hall, 1981
8. บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
9. สิริธิดา ขารสว่าง กฤตพา กฤตพา (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการควบคุมภายในตาม
แนวคิด COSO กับ การปฏิบัติงานด้านการเงิน และบัญชีของโรงพยาบาลชุมชนในสังกัดสำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ. ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม -
เมษายน 2563 34-47
10. สรัญญา ทั้งสุข. (2561) การประเมินผลการควบคุมภายในและแนวทางการพัฒนาระบบการควบคุม
ภายในของเทศบาลในจังหวัดเชียงใหม่ การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
11. จันทนาอยู่อิม. (2557). การพัฒนาระบบการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด
อุตรดิตถ์. การศึกษาคณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
12. ท้าววรรณ ไชยพรม วาโร เฟิงสวัสดิ์ บุญมีก่อบุญ. (2561). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานควบคุมภายใน
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วารสารมหาวิทยาลัยราช
ภัฏร้อยเอ็ด. ปีที่12 ฉบับที่1 มกราคม – มิถุนายน 2561 104-114